

DYREKTORIUM O WIZYTACJI KANONICZNEJ W ZAKONIE CYSTERSKIM

(Tekst zaaprobowany przez Kapitułę Generalną 2022)

Preambuła:

- Zawarte w *Carta caritatis prior*, ustanowienie regularnej wizytacji kanonicznej jest jednym z centralnych punktów w życiu naszego Zakonu. Jest to skuteczny środek służący zarówno dynamizmowi duchowemu wspólnot, jak i działaniu duszpasterskiemu przełożonych. Może również wzmocnić komunie między różnymi wspólnotami Zakonu.
- W klasztorach, które przynależą do jakiejś kongregacji, odpowiedzialność za czuwanie nad tym, aby wizytacje regularne były owocne ponosi opat prezes i kapituła kongregacji.
- Konstytucje Zakonu, każdej kongregacji lub klasztorów nie należących do kongregacji, jak również Deklaracja o głównych elementach życia cysterskiego, zawierają wytyczne dotyczące przeprowadzania wizytacji regularnej.

1) Wizytatorzy:

1.1) Konstytucje, zarówno Zakonu, jak i każdej kongregacji, a także klasztorów, które nie są zależne od kongregacji, ustanawiają, kto jest wizytatorem zwyczajnym każdego klasztoru.

1.2) Wizytatorowi zwyczajnemu każdego klasztoru musi towarzyszyć współwizytator lub współwizytatorka (wyższy przełożony lub były wyższy przełożony, także jeśli nie są oni członkami naszego Zakonu). W przypadku klasztorów mniszek, zgodnie z Instrukcją *Cor Orans*, powinna to być współwizytatorka, w przypadku klasztoru mnichów współwizytator lub współwizytatorka. Wybór danego współwizytatora lub współwizytatorki zostanie dokonany po konsultacji ze wspólnotą i za zgodą wizytatora.

W kongregacjach, w których wizytator zwyczajny musi okresowo delegować innych do przeprowadzenia wizytacji zwykłej, ważne jest - dla zapewnienia ciągłości nadzoru nad wspólnotą - aby współwizytator lub współwizytatorka tej delegowanej wizytacji był/a ten/ta sam/a co na poprzedniej wizytacji.

1.3) Jeżeli wizytator nie zna w wystarczającym stopniu języka wizytowanej przez niego wspólnoty, wybiera tłumacza, który jest zobowiązany do zachowania tajemnicy zawodowej i

nie należy do tej wspólnoty, ani nie jest współwizytatorem lub współwizytatką. Po zasięgnięciu opinii wspólnoty, może również delegować przełożonego z naszego Zakonu, który posługuje się językiem danej wspólnoty.

2) Przygotowanie do wizytacji:

2.1) Wizytator winien przekazać datę przeprowadzenia wizytacji kanonicznej przynajmniej dwa miesiące przed jej rozpoczęciem.

2.2) W celu przygotowania się do wizytacji, wspólnota powinna zebrać się, aby rozeznąć, jaka jest jej sytuacja i jakie pytania bądź trudności chciałaby przedstawić wizytatorom¹.

Powinny być one przesłane wcześniej do wizytatorów. To rozeznanie powinno skoncentrować się na najważniejszych aspektach życia wspólnotowego:

2.2.1 Równowaga życia monastycznego pomiędzy modlitwą, pracą, lectio i rekreacją. Czy program jest odpowiedni do rzeczywistości dzisiejszej wspólnoty?

2.2.2 Życie liturgiczne: forma i sprawowanie liturgii.

2.2.3 Ekonomia, praca i zrównoważony rozwój.

2.2.4 Urząd duszpasterski przełożonego, posługa osób odpowiedzialnych i praca współpracowników, funkcjonowanie rad i kapituły.

2.2.5 Stosunki wspólnotowe z przełożonymi, braćmi lub siostrami. Klimat wspólnoty, kultura dialogu, obieg informacji.

2.2.6 Duszpasterstwo powołaniowe, formacja początkowa i ciągła, integracja młodych.

2.2.7 Dbłość o zdrowie fizyczne i psychiczne każdego członka wspólnoty. Opieka nad osobami starszymi i chorymi.

2.2.8 Klasztor i relacje ze światem (klauzura, gościnność, środki komunikacji...).

2.2.9 Przyszłość wspólnoty i decyzje do podjęcia, aby zapewnić tę przyszłość.

2.2.10 Relacje z Zakonem i Kościołem lokalnym.

2.3) Przełożony/a i odpowiedzialny za ekonomię, zgodnie z regulacją własnej kongregacji, mają obowiązek przygotować raport na temat stanu ekonomicznego klasztoru, tak aby sytuacja ekonomiczna klasztoru była jasno przedstawiona. Dla klasztorów bezpośrednio włączonych do Zakonu, Opat Generalny ze swoją Radą ustanowią tę regulację.

3) Przeprowadzenie wizytacji:

¹ Słowo wizytator w liczbie mnogiej odnosi się do wizytatora zwyczajnego a także do jego współwizytatora lub współwizytatorki.

3.1) Wizytatorzy muszą zadbać o klimat wzajemnego zaufania i szacunku, który ma zachęcić wszystkich do uczestniczenia i słuchania w czasie wizytacji. Muszą poświęcić wystarczająco dużo czasu na wizytację kanoniczną. Wizytacja kanoniczna klasztoru *sui iuris* obejmuje również wizytację jego domów zależnych, którą w miarę możliwości należy przeprowadzić w tym samym czasie.

3.2) Rozpoczęcie wizytacji:

Wszyscy członkowie wspólnoty (również ci, którzy legalnie przebywają poza wspólnotą) muszą być obecni podczas otwarcia wizytacji kanonicznej, podczas której wizytatorzy podkreślają wagę tego wydarzenia. Wizytatorzy powinni dołożyć wszelkich starań, aby dotrzeć do członków nieobecnych w czasie wizyty w klasztorze za pomocą nowoczesnych środków komunikacji.

3.3) Wszyscy członkowie wizytowanej wspólnoty mają prawo i obowiązek przeprowadzenia rozmowy z wizytatorami. Mają też obowiązek odpowiadać na ich pytania w duchu prawdy i otwartości. Powinni wziąć pod uwagę, że wizytatorzy nie są ani prawodawcami, ani reformatorem, ale że wizytacja zachęca ich do wspólnotowego rachunku sumienia (Deklaracja o głównych elementach życia cysterskiego, nr 117). W istocie tylko wspólnota jest podmiotem własnego nawrócenia. W tym duchu nie będą uważali za konieczne wspominać o indywidualnych, mało istotnych, wadach swoich braci lub sióstr.

3.4) Współwizytator i współwizytatorka będą uczestniczyć w procesie wizytacji, także podczas osobistych spotkań.

3.5) Ocena stanu finansowego wspólnoty i prowadzonej przez nią działalności stanowi integralną część wizytacji. Wizytatorzy zatroszczą się o zagwarantowanie zachowania mienia i dziedzictwa artystycznego wspólnoty.

3.6) Zakończenie wizytacji:

3.6.1 Wizytatorzy informują przełożonego o wyniku wizytacji, proponując odpowiednie lub niezbędne środki do przyjęcia i wysłuchują opinii przełożonego. Powinni także spotkać się z radą.

3.6.2 Wizytatorzy sporządzą na miejscu Kartę Wizytacyjną, w której przedstawia swoją opinię na temat rzeczywistości wspólnoty i udzielą rad, zachęty i ewentualnych niezbędnych wyjaśnień. Zostanie ona przedstawiona przełożonemu w celu naniesienia ewentualnych zmian przed odczytaniem jej wspólnocie.

3.6.3 Głównym zadaniem wizytatorów jest wspieranie przełożonego/ą w wizytowanym klasztorze w jego misji duszpasterskiej. Winni to uczynić zarówno poprzez rady i zachęty przekazane w Karcie Wizytacyjnej jak i poprzez osobistą rozmowę z przełożonym/ą. Jeśli musieliby podejmować ważne decyzje, wizytatorzy mogą to uczynić wyłącznie po uprzednim omówieniu ich z przełożonym/ą i jeśli to możliwe z całą wspólnotą. Jeśli z ważnych powodów uznają, że dla dobra wspólnoty wymagana jest zmiana przełożonego/ej wizytatorzy mogą poprosić przełożonego/ą o złożenie rezygnacji z urzędu. Jeśli przełożony/a nie złoży rezygnacji z urzędu, poinformują o tym fakcie odpowiednie władze Zakonu, zgodnie z prawem własnym naszego Zakonu. Z bardzo ważnych powodów, za zgodą przełożonego/ej, mogą zaznaczyć w Karcie Wizytacyjnej, że osoba odpowiedzialna za jakąś pracę lub pełniącą jakąś funkcję musi zostać

zwolniona ze swych obowiązków, w taki sposób, aby przełożony lub przełożona mogli odpowiednio działać.

3.6.4 Wizytacja kończy się odczytaniem całej wspólnoty Karty Wizytacyjnej. Wizytatorzy przedstawiają swój komentarz do Karty. Karta Wizytacyjna zostanie rozdana wszystkim profesom i po czasie refleksji, wizytatorzy przeprowadzą dialog ze wspólnotą na temat tego dokumentu.

3.6.5 Wizytatorom powinni zatroszczyć się o przypomnienie wspólnoty o celu życia zakonnego, jakim jest wzrost ku pełnej dojrzałości w Chrystusie. Powinni także przypomnieć wspólnoty o jej prawie, zgodnie z prawem własnym Zakonu, do zwrócenia się do właściwej władzy w przypadku nadużycia władzy.

4) Po wizytacji:

4.1) Przełożony/a i wspólnota wezmą sobie do serca wykorzystanie Karty Wizytacyjnej jako narzędzia nawrócenia wspólnoty i zastosowania ich ewentualnych zaleceń. W tym celu winna być odczytana we wspólnoty przynajmniej dwa razy w roku.

4.2) Po roku, Karta Wizytacyjna zostanie udostępniona we wspólnoty. Posłuży również jako podstawa do rozważań podczas przygotowywania do kolejnej wizytacji.

4.3) Wizytatorzy zorganizują się tak, aby zapewnić kontynuację tego procesu pomiędzy poszczególnymi wizytacjami. W tym celu byłaby wskazana braterska wizyta jednego z nich.

4.4) Wizytacja kanoniczna wymaga dużej dyskrecji, aby pomóc w utrzymaniu wzajemnego zaufania i szacunku. Przełożony/a, wspólnota wizytowana i wizytatorzy są zobowiązani do zachowania poufności w szczególności w odniesieniu do tekstu Karty Wizytacyjnej oraz z szacunku dla wizytatorów, którzy ze względu na charakter swojego urzędu często nie mogą się bronić. W przypadku klasztorów wchodzących w skład kongregacji, sprawozdanie opata prezesa² dla kapituły kongregacji musi zawierać informacje o stanie wizytacji regularnych w kongregacji, aby mogły być poddane ocenie. Jeśli w niektórych kongregacjach praktykuje się sporządzanie sprawozdania domowego, to one również powinny zawierać informacje o przebiegu wizytacji.

² Obowiązkiem opata prezesa jest troska o należyty stan i rozwój życia w klasztorach, zgodnie z przepisami konstytucji własnej kongregacji. (art. 37 Konstytucji Zakonu).